

Maya Civilization
Francis D. Newley
Lucent Books, 1998

تمدن مایا

پاتریشیا د. نتزلی

ترجمه فرید جواهر کلام



۸۶ - ۲۹۶ - ۱۱۶ - ۹۷۹ - ۷ - ۷۷۲

ISBN: 978-964-311-678-7

انتیلاط بزده مایا یا بورتک و سایر فرهنگ‌های مکزکی

کتابخانه باستان‌شناسی ۲۰۰۶-۲۰۰۴

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

دوران کلاسیک

عصر طلایی مایاها

فهرست

- ۹..... پیشگفتار: کنار هم چیدن قطعات یک تمدن
- ۱۵..... ۱. منشأ فرهنگ مایا
- ۲۳..... ۲. جامعه مایا
- ۵۳..... ۳. ایدئولوژی
- ۷۱..... ۴. هنر و معماری
- ۹۱..... ۵. مشغله‌های هوشمندانه
- ۱۱۱..... ۶. زوال تمدن مایا
- ۱۲۷..... یادداشت‌ها
- ۱۳۱..... برای مطالعه بیشتر
- ۱۳۲..... منابع مورد استفاده
- ۱۳۴..... نمایه

۲۰۰۶-۲۰۰۴

کتابخانه باستان‌شناسی

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

دوران کلاسیک

کتابخانه باستان‌شناسی ۲۰۰۶-۲۰۰۴

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

دوره نخستین کنفرانس بین‌المللی باستان‌شناسی ایران ۲۵۰-۲۵۱ میلادی

کنار هم چیدن قطعات یک تمدن

کاشفان اسپانیایی در قرن شانزدهم قسمت عمده کشور مکزیک امروزی و بخش شمالی آمریکای مرکزی را به تصرف درآوردند و پس از آن شروع به جستجوی ثروت‌هایی کردند که انتظار داشتند در دنیای جدید بیابند. در قرن هجدهم هنگامی که منابع و ثروت‌های آشکار به پایان رسید، فکرشان متوجه گنجینه‌های پنهانی شد. آیا امکان داشت جنگل‌های آمریکای مرکزی گنج‌های باستانی طلا را در خود پنهان کرده باشند؟

یکی از افسران ارتش اسپانیا به نام سروان آنتونیو دل ریو در سال ۱۷۸۶ از سوی دولت مأموریت یافت برای پیدا کردن گنج به خرابه‌های شهر پالنکه^۱ برود، شهری باستانی در ناحیه‌ای که امروزه در جنوب مکزیک قرار دارد و ایالت چیاپاس^۲ نامیده می‌شود. در آن سرزمین، این افسر به اتفاق هفتاد و نه کارگر سرخپوست، با استفاده از کلنگ شروع کردند به خرد کردن و کاویدن معبد‌های سنگی و سایر ساختمان‌های باستانی فرسوده، و آن قدر این کار را ادامه دادند تا افسر یاد شده سرانجام گزارشی به شرح زیر در این زمینه تنظیم کرد: «در این جا بالاخره نه پنجره‌ای ماند نه دری، نه دیواری، نه دالانی، نه اتاقی، نه سالنی، نه بُرجی، نه راهرو زیرزمینی که ما آن را خراب نکرده و به عمق دو تا سه یارد [حدود ۳/۵ متر] درونش حفاری نکرده باشیم، زیرا این کار هدف مأموریت من بود.»^(۱)

منشأ نامعلوم

هنگامی که دل ریو طلایی در آن‌جا پیدا نکرد، وی - و نیز دولت متبوعش - از سرزمین پالنکه دل برکنندند. ولی هنگامی که در سال ۱۸۲۲، داستان گنج‌یابی او به عنوان بخشی از یک کتاب کوچک در لندن منتشر شد، سایر اروپاییان نسبت به خرابه‌های این سرزمین علاقه

1. Palenque

2. Chiapas



اکتشاف خرابه‌های ناحیه پالنگه سرآغاز مطالعه تمدن مایا بود.

پیدا کردند، این کتاب به قلم هنری برت هود و با عنوان: توصیف خرابه‌های شهر باستانی مکشوفه در کنار پالنگه منتشر شده بود. از میان این علاقه‌مندان یکی جان لوید استیفنس باستان‌شناس انگلیسی بود و دیگری نقاشی به نام فردریک کاتروود^۱ که در سال ۱۸۳۹ و ۱۸۴۲ از پالنگه دیدن کرد و در زمینه تجربیاتشان چهار جلد کتاب به نگارش درآورد که نقاشی‌هایی هم از مناظر محل کار در آن‌ها جای داده بود.

خوانندگان این کتاب‌ها در زمینه هویت افرادی که این بناهای باستانی را ساخته بودند به تفکر و اندیشه پرداختند. پاره‌ای می‌گفتند امکان دارد یونانیان یا رومی‌های باستانی این بناها را ساخته و سپس شهر را ترک کرده باشند.

1. Frederick Catherwood

پاره‌ای دیگر بر این باور بودند این ساختمان‌های باستانی، زمانی بخشی از باغ عدن [بهشت] بوده‌اند، و هنگامی که خداوند آدم و حوا را از بهشت بیرون راند، ساختمان‌ها نیز تخریب شدند. تعداد اندکی از اروپاییان قرن نوزدهم باور داشتند که همان ساکنان آمریکای مرکزی استعداد و توانایی ایجاد این ساختمان‌های جالب توجه را داشته‌اند.

منظره‌ای حیرت‌انگیز

با آن‌که کلنگ‌های دل‌ریو و همکارانش به خرابه‌ها آسیب رسانده بودند، با وجود این خرابه‌ها هنوز هم حیرت‌انگیز و با شکوه بودند، عیناً به‌سان سایر خرابه‌هایی که باستان‌شناسان بعدی اکتشاف کردند. باستان‌شناسی به نام جرج ای. استیوارت که یکی از این مناظر مکشوفه در سال ۱۹۶۶ را مشاهده کرده بود چنین گزارش می‌دهد:

تصور تأثیر خرابه‌های پالنگه بر روی افرادی که نخستین بار آن‌ها را مشاهده می‌کنند، دشوار است. من با مشاهده خرابه کوچکی چیکانا^۱ در نزدیکی مرکز جغرافیایی شبه‌جزیره یوکاتان،^۲ به این حقیقت واقف شدم... نخستین بار ساختمان را میان جنگل حدود یکصد پا [حدود سی متر] دور از محل دیدم. سه در ورودی آن رو به آفتاب باز می‌شد، اتاق‌های عقبی نشست کرده در گودی فرو رفته بودند، ولی اتاق‌های جلویی دست‌نخورده بودند. نما و سر در سنگ و ساروجی این ساختمان دراز، به شکل چهره غول‌آسا و بزرگی ساخته شده بود. چشمان بزرگ این صورت از فراز در ورودی میانی به تماشاچی خیره می‌شد، دندان‌های بزرگ سنگی آن بر فراز در ورودی آویزان بود، که این در، دهان صورت را تشکیل می‌داد. بعد دالانی وجود داشت که کف آن از سنگریزه پوشیده شده بود و از این کف دالان تعدادی دندان سنگی بیرون آمده بود که بر روی هم این دالان تاریک پوشیده از برگ درختان، فک زیرین آن صورت را تشکیل می‌داد.

تا آن‌جا که به یاد دارم، ابهام یا آراستگی این بنای باورنکردنی نبود که احساسات مرا آن‌گونه تحت تأثیر قرار داد، بلکه آنچه مرا شیفته خود کرد هماهنگی این ساخته دست بشر با طبیعت وحشی سرسبزی بود که در برابر آن کاملاً رام گشته بود. چیکانا همیشه با من خواهد بود.^(۲)

جامعه‌ای پیچیده

اکنون باستان‌شناسان می‌دانند مردمانی که این خرابه‌ها را در وسط جنگل بنا کردند مایاهای

1. Chicanná 2. Yucatán